Mizah

TİRAŞ!

Yeni sene bütçesinde fazla masraflar kesilecekmiş..

GÜLLER - DİKENLER

İYİ HAVAYA KAVUŞTUK

Geliş gidişi gazetelere söz sermayesi haline gelen İstanbul vapuru Batı seferinden avdette bize Başbakan yardımcısı Faik Ahmet Barutçu'yu, istirahatini yapmış ve sıhhatini kazanmış olarak getirdi. Tedavi için Avrupa'da bulundukları müddetçe kabinedeki iyimserlik havasının eksikliğini hissediyorduk. Malûm olduğu üzere kendileri hayat pahalılığı mücadelesi ile meşguldürler ve bu meseleyi kökünden halletmişlerdir: Çünkü onca hayat pahalılığı olmadığı gibi memlekette hiç bir buhran hattâ meskeh buhranı dahi yoktur.

Bu değerli devlet adamı muttasıf oldukları âlî haslet ile bize güzel bir müjde getirdiler: «Avrupa'da her hangi bir harb çıkacağı hiç bir memlekette zannolunmuyor.» dediler ve bu suretle endişeler içinde bulunanları «Kızlarağası» uykusuna kavuşturdular. Var olsunlar!

■

FİŞ KARABORSASI

Gazla şeker serbest satılıyor. Eyvah Mısırçarşısının Sultanhamamı kapısında teşekkül eden fiş karaborsasının İstanbulun en kenar semtlerinden ve seçme mahalle karılarından mürekkep karaborsa ajanları Mermara çırası gibi yandılar. Gelene geçene: «Yağ fişi, bal fişi, gaz fişi, çay fişi, kahve fişi, şeker fişi...» diye bağırmanların artık bitti işi! Bundan sonra iş, bir buçuk metre basma fişine kalacak!.. Bilmem bunlardan hiç fiş aldınız mı? Ben, ekseriya alırım. Pazarlık şöyle olur:

— Gaz fişi kaça?..

— Altmış beşe... civanım.

— Pahalı değil mi?

— Altmışa biz alıyoruz; şekerim. Ben de ev geçindiriyorum. O beş kuruşta saçı bitmedik yetim hakı var.

— Amma yaptın ha...

— Yalan söylüyorsam sürüm sürüm süreneyim. Gözlerim kör olsun, hayrını görmiyeyim. Vallahana Billahana... Şimdi inandın mı?

MÜSTEBİT SULTAN SURATI

Halk Partisinin İstanbul vilâyeti başkanı ve -rivayete göre- mebus namzedi Sadi Bekter Paşabahçe'de toplanan partililere: «Muhalifler, memleketi istipdat altında ezenlerin sizler olduğunu söylüyorlar. Birbirinize çekinmeden bakın bu çehrelerde müstebit sultan yüzü görebilir misiniz?»

Demek sayın partizana göre müstebit sultan yüzü büsbütün başka oluyor. Yüzleri alelâde olanlar müstebit olamıyorlar. Bu söz üzerine acaba dinleyenler birbirlerini müayene etmişler midir? Netice ne olmuştur?

Vaktile Avcı lâkabile anılan dördüncü Mehmede çocukluğunda yazı dersi veren bir harem ağası, meşk olarak: «İmdi ben senin başını keserim.» cümlesini talim ettirirmiş. Bunun gibi böyle müstebit sultan yüzüne malik olanlar da meselâ bir seçim yerinde bir parti tek rey almazsa dahi karşı tarafın reyini nasıl rey alamayan tarafa kamançe edilir? Sandık olduğu gibi nasıl yok edilir? Ölüler nasıl rey verirler? Diriler nasıl rey vermezler?

Gibi zamanenin «Müstebit sultan» larına muvafık marifetler öğreteceklerdir.

**

Sadi Bekter'in: «Bu çehrede müstabit sultan yüzü görebilir misiniz?» suali bana bir Nasreddin Hoca fıkrası hatırlattı. Hocanın iki karısı varmış ve rind adam birinciden daha genç ve güzel olan ikinci karısını severmiş. Fakat karısı ile bir odaya kapanıp zevküsafaya vakit yok ki... Birinci kadın daima enselerinde... Bir gün büyüğün mutfakta meşguliyetinden istifade ederek küçük karısına ilânı muhabbet ederken birincisi, birden içine doğmuş olacak, odaya fırlamış. Hoca ayak sesini duyunca ne yapsın? Hemen kalkmış namaza durmuş. Kadın şöyle bir bakmış... Ortağında saç baş dağınık... Hoca perişan...

«Herif! demiş. Kıbleye arkanı dönmüşsün... Haydi şaşırdın diyelim. Namaza baş açık durmuşsun... Haydi unuttun diyelim. Şu yüreğ'nin helecanına bak... Entariden hissediliyor. Buna namaz helecanı denilir mi?»

CANAVARLAR

Ankara canavarı tutulmuş. Darısı Adapazarı canavarının başına... Nedir bu canavarlar? Canavar bizde mevhum bir hayvandır. Bazan bu kelime kurt hakkında da kullanılır. Fakat buradaki canavar, azılı katillere izafe edilen bir istiâredir. Canavarın evrakı mahkemeye verilmiş. Bunu yazan Cumhuriyet gazetesi «Katilin Sabri Polat olduğu tahakkuk etti.» diyor. Yani daha muhakemesi yapılmamış, hükmü verilmemiş bir adam için «tahakkuk etti» diyip işi bitiriyor. Durun bakalım... Zira malûm olduğu üzere evvelce maktüllerden birinin kocası da katil diye tevkif edilmiş hattâ hüküm bile giymişti. Elyevm bu zavallı adam aklını oynattığı için tımarhanede imiş. Katil canavarsa deli olan öbür canavarı ne yapacağız?

■

BİR İSTİFA

Akşam gazetesi Elektrik ve Tramvay müdürü Kemal Baybora'nın istifa etmediğini yazıyor. Muhabir bunu bizzat müdürün kendinden sormuş. O da böyle birşey olmadığını söylemiş. Kemal Baybora istifa etmiyecektir. İstanbul'da herkes yağ mumu yaksa, tramvay olarak eski atlı tramvaylara dahi avdet edilse o yine yerinde kalacaktır.

Taş yerinde ağırdır!

■

AH ŞU GAZETELER!

Ticaret Bakanımız Cemil Sait Barlas Erzurum'da halk ile temas ederek et meselesi hakkında beyanatta bulunmuş ve bu arada İstanbul gazetelerine iltifatı da unutmamışlar; beyanatın en mühim kısmı şudur: «İstanbul'da et fiatleri ne kadar yükselirse yükselsin hayvan ihracını durdurmıyacağım. İstanbul gazetelerinin bir kısmı yalnız muayyen bir görüşe sahiptirler; onlar memleketin müstahsil sınıfını da zarara sokmakta olduklarını unuturlar.»

Şimdi mesele anlaşıldı...

BAHÇIVAN

SALON

15 eylûlde çıkacak olan sayı hakikî sürprizlerle doludur. İçindekilerden bir kaçı:

«Sonbahara kaside» (Faruk Nafiz'in nefis bir şiiri); «İstanbul'da Sonbahar» (Ercümend Ekrem Talu); «İhtişamlı kadınlar» (Refi Cevad Ulunay); «Müstehcen nedir?» (Sabri Esat)... Kadıköy vapurlarında kimleri görürsünüz? (Mevsimin en hoş dedikodusu); «Bir yıldız düştü!» (İnanılmıyacak kadar güzel bir salon filmi) ve fotograf şaheserleri...

Sayı 114 — Cilt: 5 FIATI 25 KURUŞTUR 10 Eylül 1948

Mizah

SAHİBİ : RAMİZ GÖKÇE
ABONE :
Seneliği 1250 kuruş, altı aylığı yoktur.

Posta kutusu : 255
İdarehanesi : İstanbul, Babıâli Caddesi,
Vilâyet Konağı yanı, No. 10
Telefon : 20715

• CUMA GÜNLERİ ÇIKAR HAFTALIK, TARAFSIZ MEMLEKET MECMUASI •

Hazin bir yıldönümü

Eski takvimlerde kısa kelimelerle her günün şekli hakkında malûmat verilirdi. Meselâ fırtınalı oldu mu? Bunun kırlangıç fırtınası mı, yaprak dökümü mü, filiz kıran mı olduğunu orada okurduk. Böyle takvimlerde acaba 7 eylül tarihinin yanına ne koyacaklardır? Ben başmüneccim olsam şunlardan birini seçerdim: «Millet kıran fırtınası», «Âmeden-i-Receb», «Göz yaşı yağmurları», «Büyük oruca giriş»... ilh. Fakat gel glelim... bu «büyük matemi» 7 eylül kahramanlarına kabul ettiriniz. Bugünün hükûmeti dahi hâlâ 7 eylül kararlarını ecnebi âlimlere gönderip fikirlerini almağı düşünüyor.

Zaten yanlış icraatta ecnebi âlimlerden tasdikname almak moda oldu.

Seçim Kanununu «prensip itibariyle» pek emin görenler de kanunu tercüme ettirip ecnebi âlimlere sunmağı düşünüyorlar. Böyle her meselede «âlimlerin fikri» sorulacaksa başa mı çıkar? Bütün yanlış icraatta sıkışınca haydi ecnebi âlimlere müracaat edeceğiz. Onların da ne diyeceklerini bilmiyorum; fakat meşhur bir hikâye vardır:

Softayı imtihan ediyorlarmış; hoca sormuş:

— Söyle bakalım... Nasara ne kelime?

Softa düşünmüş... Düşünmüş, düşünmüş; bakmış ki iş olacak gibi değil; durum «sıkı»; mümeyyize:

— Sen, demiş, nasaranın ne kelime olduğunu pekâlâ bilirsin emme bağa bunu doğuzluğundan soruyrsun!

RUSYA BALKANLARDAKİ MESUT ÇÖMEZLERİNİ BESLİYOR...

MİZAHCI — *Yavrularım, velinimetiniz Stalin cenapları siz sadık bendelerini memnun etmek için bunu gönderdi !*

Çingenenin hasreti

Yazan : **Ref'i Cevat ULUNAY**

Ayakta kocaman erkek pabuçları, sırtta arena küfesi, mat siyah saç taraksızlıktan çiftişmiş, surat ırkının güneşinden o kadar yanmış ki âdeta sahtiyan. Üzerinde ne rengi ne biçimi belli bir entari... Yaya kaldırımına oturan babası kıranata ile tatlı bir havanın kıvrak nağmesini yaptı.

Çingene kızı arena küfesini yere indirdi; eteklerini beline soktu. Aman ne güzel oynadı. İnce parmaklarını şakırdatarak, bazan iki elini birleştirip Arap raksını taklit ediyor ve orta parmakları ile tok bir ses çıkartırken omuzlarını titretiyor... İncecik belini çalkalıyor: yamalı kunduralı ayaklarını öyle mevzun adımlarla kullanıyor ki o taras turas, sirkeli saçların pisliğini, renksiz basmanın kirliliğini ve kocaman erkek kunduralarının kabalığını unutturuyor. Beyaz bıyıklı, bakır renkli çingene babanın gözleri pencerelerde, balkonlarda... Kâğıtlara sarılı paralar attılar. Baba kız âhenge son verinceye kadar paralara dokunmadılar. Kıranata final nağmesini yaptı. Paraları topladılar, öbür sokağa saptılar. Çingene... yâni yetmiş iki buçuk milletin buçuğu... Kim demiş? Cemaatlerin en mütekâmili. Hayatta her şeyi basitleştiren bir kavim.

Yunus:

Mal sâhibi, mülk sâhibi!
Hani bunun ilk sâhibi?

demiyor mu? Sultan Veled'in:

Mal-i-dünyâ tapma gel
Köşk ü saray yapma gel.

tavsiyesine Çingeneler kadar kim riayet edebilmiş? Kerpiç duvar, yere bir kilim. Bir desti, bir de bakraç... Tamam. Aile tamamiyle kendini tabiat kanunlarına bırakmış... Karı ev işi, toprak işi, keriz, olmazsa fal bakar niyet açar; her sene sanki kediler gibi hem martta, hem kabakta iki defa kunlar. Ne zaman gebedir, ne zaman doğurur, ne zaman yine gebe kalır. Hepsi birbirinden pis, hepsi birbirinden yanık.. Hepsi birbirinden kavruk! Baş açık yalın ayak... Önü yırtık kısa gömlekten kap kara bir göbek pırtlamış bir sürü çocuk.

Gam yok.. gussa yok. Hepsinde güldükleri zaman bir sıra inci gibi diş... Hangi diş macununu kullanıyorlar acaba? Çingene demek tekâmül demek. Ev istemez, bark istemez. Çergiyi kurunca onun için bir saray olur. Ne taraftan rüzgâr gelirse çadırın kanadını o tarafa indirip ipin ucunu bir taşa bağladı mı? Tamam.

Su denilen mayi hararet basarsa içmeğe yarar. Bu mübarek nesneyi yıkanmak gibi süfli bir hizmette kullanmak günahtır. Yeni esvap, yeni kundura diye bir şey yoktur.

Çingene hangi kaba konulursa onun şeklini alan bir mayie benzer. Çingene ister... İsteyenin bir yüzü kara vermiyenin iki yüzü kara... Onunki zaten güneşten yanmıştır. Bundan sonra artık kararacak nesi kalmış?

— Ağacığım... Bana eski bir pantol ver... Hanımım... Bana eski bir pabuç ver... Çocuğa giydireyim bir gömlek ver...

Böylelikle şehirlerin, lüks hayatın ortasında bir «Beleş yaşama» felsefesini tatbike muvaffak olan bu millet acaba başkalarına gıpta hissi vermiyor mu?

İnce kıranatacı bana bu düşünceleri ilham etmişti. Geçenlerde önümde göğüsleri sımsıkı yelekleri delecek gibi dikilen, bir elleri kalçada şalvarlarını pilirdeterek yürüyen iki genç Çingene karısı konuşuyorlardı. Biri şöyle söylüyor:

— Elmas karıda... İnci karıda.. Süs karıda, kürk karıda... Adam sen de! Bizimki de hayat mı?

Tuuu! Kahpe dünya... Nihayet çingenelere de mi kıydın?!

TARİHÎ ESERLERİ KORUMA KURUMUNA İTHAF :

— *Bu taş kıymetli bir şey mi, muhafaza ediliyor?*

— *Bu taş değildir. Kurşunları, mermerleri, yazıları ve muslukları çalınmış bir çeşmedir!*

HAYAT *BİR* *YÜKTÜR !*

Çifte Keramet

Evvel ne idi, ne oldu ?

Sevdim o tıfl-ı nâzı görüp fî zamânıhâ
Her cevri bî cefâ idi her tavrı bî bahâ

Evlâd-ı ma'neviyyesi gûyâ ki işvenin
Gelmez cihâna benzeri zannımca bir dahâ

Hayrân olurdu ehl-i nazar zülf ü çeşmine
Takrîr ederdi sûre-i velleyli vedduhâ

Birgün nazardan oldu nihan nûr-ı dîdemiz
Bir gitti pîr gitti gidip gelmez oldu hâ

Gördüm tesâdüfen onu dün bir mesîrede
Olmuş mürûr-ı vakt ile baktım ki lendühâ

Mânend-i Halk fırkası doymak ne bilmiyor
Müthiş bir ihtirâsa bürünmüş bir iştihâ

Alkışla karşılarken Ozan dün o mehveşi
Çektim görünce cân ü gönülden bugün yuhâ

AKILLI OZAN

Bir kurul üyesi ağzından...

Bu sabah çıktım evden çekip Bismillâhımı,
Koydum arka cebime kurşunsuz silâhımı.

Sandığa giden yollar öyle ıssız ki, şaştım,
Nüfus sayım günü mü, ya seçim sabahı mı?

Binde bir nisbetinde sandığa oy atanlar
Saatte bir ziyâret ediyor dergâhımı.

Ayrılmak istiyorum sandık başından, fakat
Kellemi uçururlar bıraksam külâhımı.

Sorsalar, sandık başı arı kovanı derim;
Demesem, şaka değil, keserler iflâhımı.

Binde bir iştirâki yüzde altmış yaparım;
Fazla değil, bu kadar severim ben şâhımı!

Beni halk affeder mi Ozan affetse bile;
Halk da affetse Allah affetmez günahımı.

DELİ OZAN

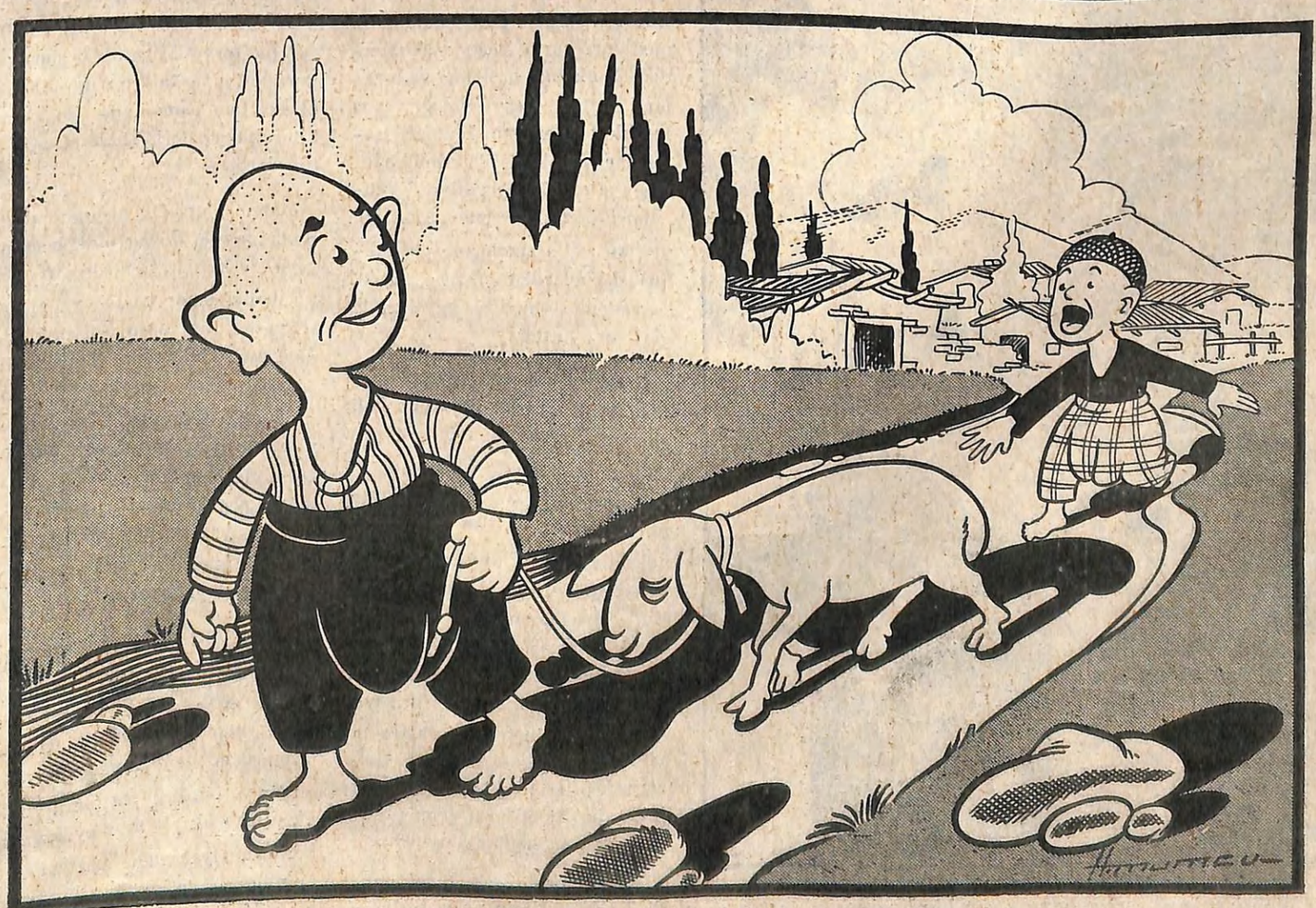

— Guzuyu nereye götürüyon be?
— Partiye yazdırmaya, zararsız hayvanlara bayılırlar!

CAN ÇIKSA DA HUY ÇIKMAZ

Ahret yolcusu — Kuzum beyler biraz durun.. Yeni kumaşlar gelmiş!

— Konuştuğum çocuk bana «Sen bir hazinesin!» dedi.
— Kendisi veznedar mı?!

7 Eylül matemi

7 eylülün yıldönümü münasebetiyle memlekette büyük bir matem merasimi tertip edilmiştir. Kararın ilân edildiği gün olarak kabul edilen 7 eylülde bütün «kararzede» ler pelasparelere bürünmüş oldukları halde Ok meydanında toplanmışlar ve o acıklı günün hâtırasını tekrarlıyarak eski kırk çeşmeler gibi gözlerinden yaşlar akıtmışlardır. Bilhassa «Hâtıra-i-melûl der vasfı 7 eylûl» başlığını taşıyan vak'ayı en doğru fakat en hazin şekli ile tasvir eden «hüzünname» o kadar teessür ve heyecan uyandırmıştır ki dinleyenlerin çoğu saçlarını başlarını yolarak döğüne döğüne düşüp bayılmışlardır. Fuzuli'nin meşhur mersiyesinde bazı tadilât yapılmış ve:

Tedbîr-i-katl-i-âl-i-tucâr kıldın ey Receb
Fikr-i-galat, hayâl-i-hatâ kıldın ey Receb!
Rahm etmedin ciğeri kan olanlara

Bâzarda rûzgâri perîşân olanlara.

mısraları garip hicaz makamından okunmağa başlamış ve o zaman matem alayı yavaş yavaş teşekkül eylemiştir. En önde memurlar çıplak göğüslerini döğerek «ya eylül!» feryatlariyle yürümeğe başlamışlar. Bunların var kuvvetle sinelerine vurdukları darbelerden çıkan şakırtı, seyredenleri hüzün ve melâle gark eyliyordu.

(Sînezen) lerden sonra orta halliler geliyordu. Bunların hali görülmğe seza idi. İsimleri orta halli olduğu halde halleri o kadar perişandı ki üzerindekilerinin bir tiresi çekilse bin ipliği dökülüyordu. Bunlar yürürlerken birbirlerine «Aman! eteklerimize basmayın... Yırtılırsa içimizde çamaşır yok...» diye bağırışıyorlardı. Bu deste «zincîrzen» lerdi. Okunan mersiyelerin seyri ile beraber zincirler havalanıyor ve korkunç bir şangırtı ile (kararzede) lerin çıplak sırtlarına iniyordu. Zincirlerin temas ettiği yerlerden kanlar akıyordu.

Üçüncü deste eski emeklilerdi. Bu biçarelerin ne göğüslerini tokatlamağa ne de sırtlarını zincirlemeğe takatleri kalmadığı için isimleri ile müsemmaları arasında bir münasebet temini arzusiyle hepsi yeni yürümeğe başlıyan çocuklar gibi emekleye emekleye yürüyorlar ve arada açlıktan sinek vızıltısına benzyen bir sada ile «Eylül!!! Eylül!!!!» diye bağrışıyorlardı.

Çoğunun sakalları uzamıştı. Bazıları da bacaklarına ayak tarafından delinmiş bir çuval, sırtlarına da yine omuzları açılmış bir çuval geçirmişlerdi. Bazıları ise çuvalı dahi bulamadıkları için— incir mevsiminden istifade ile— önlerine geniş bir yaprak tutunarak öyle geçiyorlardı. Çoğu yalın ayak bazısı da takunyeli idi.

Bunlardan sonra tüccarlar geliyordu. 7 eylülden evvel dünya ile ticarî münasebetlere giren, bonolar, poliçeler, banknotlarla oynayan bu adamlar şimdi meteliğe kurşun attıkları için kafalarını tıraş ettirmişler, ellerindeki büyük palaları «ah eylül! vah eylül!» feryatları ile başlarına vuruyorlar; arkalarındaki muhafızlar tam zamanında sopaları tutarak darbelerin şiddetini azaltıyorlardı.

Matem alayı Ok meydanından Kasımpaşaya doğru indi, geçtiği yerlerde katılan halk ile gittikçe kalabalıklaşıyor ve herkes mersiyelerin okunmasına iştirak ediyordu. Unkapanı köprüsünü geçerken emeklilerden haylisi «7 eylül!» feryadı ile kendilerini kaldırıp kazaen denize atmak suretiyle hayata veda ediyorlardı. Onları görenlerden pekçoğunun da ayakları kayarak kazaen denize atılmışlar ve bu suretle desteler hayli azalmışlardır.

Matem alayı Unkapanından Şehzadebaşına doğru çıkmış oradan Beyazıt, Divanyolu, Babıâli, Galata köprüsü, Beyoğlu tarikiyle yine Ok meydanına avdet etmiştir ve orada birer buhurdanlık yakarak «Ok meydanında buhurdan yakmağı» vaziyetlerine münasip en kuvvetli bir sembol gibi kullanarak herkes kendi semtine dağılmıştır.

Beşarz-ı kudemâ

KASİDE

İmtisâl eyliyerek biz dahi ağyârımıza
Ettik imrâr-ı zeman cevr ile dildârımıza

Görerek bizleri peygûle-i gaflette mukîm
Kargalar nakl-i mekân eyledi gülzârımıza

Eyleyip durmadan envâ'ı maâyip isnâd
Hâb-u râhat yüzü göstermedik ahrârımıza

Bizi zemmeylese her kes yeri vardır, zira
Katarız hîlenin anvâ'ını her kârımıza

Örteriz aybını gördükçe fürûmâyemizin
Bakarız çeşm-i husûmetle melek-vârımıza

Dışımız âdeme benzer, içimiz tamtersi
Yazık, aslâ yüzümüz uymadı astârımıza

Şarlatanlıkla döneklik bize Hak vergisidir
Eremez istese şeytan bile mikdârımıza

Mutlaka yağdırırız seng-i hakaret başına
İlticâ eylese kim sâye-i dîvârımıza

Varsa bir gayemiz ancak para cem'eylemedir
Bakmayız göz çevirip bikes-i bîmârımıza

Doymaz aslâ gözümüz, dolduracak olsak eğer
Âlemin zümrüd-ü yâkutunu ambârımıza

Dâimâ eyledik îmârını yurdun ihmâl
Hâba dalmışları tercîh ile bîdârımıza

Besledik kırk sene biz bir sürü âmâyı, fakat
Vermedik bir kuru ekmek ülü-l-ebsârımıza

Biz o kışmerleriyiz kim bu sefâhet-gedenin
Develer gülmededir meşreb-ü mişvârımıza

Oldu çok gerçi taharriyye çıkanlar ammâ
Rasgelen olmadı bir âkil-ü hüşyârımıza

Şaşmıyan yok gibidir şimdi, edip atf-ı nigâh
Şapka altında olan burmalı destârımıza

Dilerim söndüre Hak şûle-i tâlilerini
Her kim olduysa sebeb nekbet-ü idbârımıza

Râsıd

— Ne o, yine apartıman mı dikiyorsun?

— Evet Yasef, bu sene toprağa ne dikilse bire on veriyor dediler de!

— İstanbul çok eğlencesiz bir yer oldu Salamon.

— Evet Moiz, şu karaborsa oyunları da olmasa sıkıntıdan patlıyacağız!

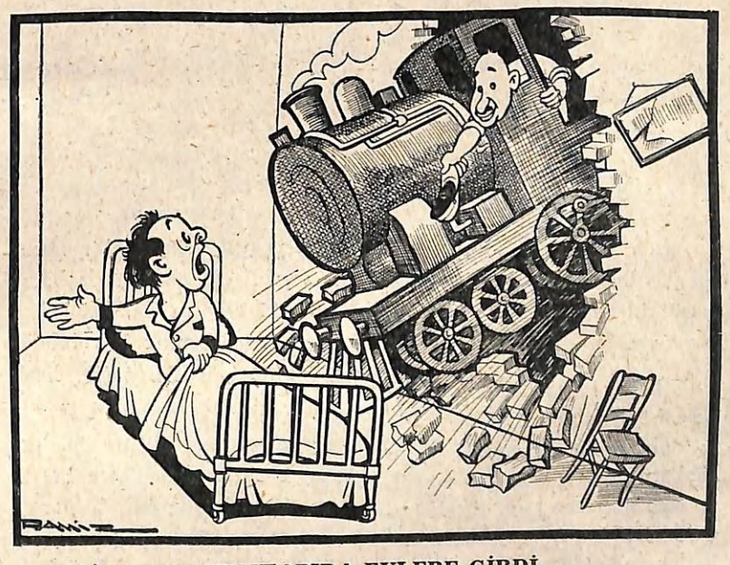

BİR TREN KUMKAPIDA EVLERE GİRDİ . .

Makinist — Affedersiniz, Sirkeciye gidecektim..
Ev sahibi — Bizim yemek odasından daha kestirme gidilir!

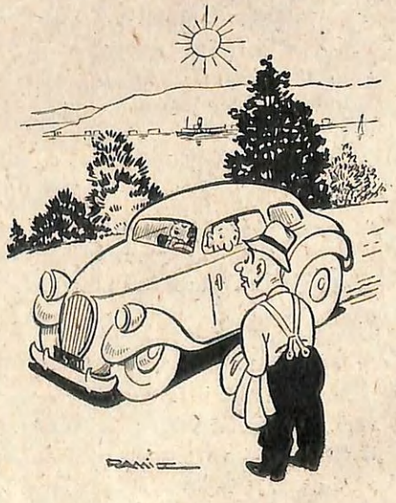

— Nereye böyle?

— Hava güzel de, güneşten istifadeye çıktık!

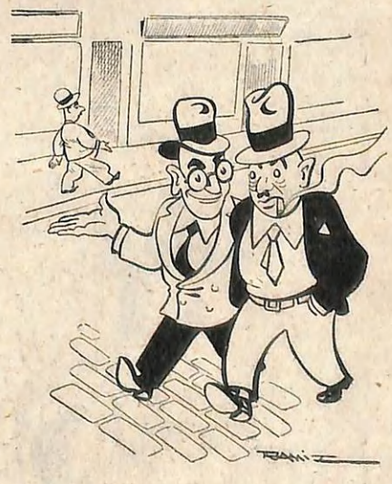

— Bak, karşıdan eski aziz dostun geçiyor.

— O artık benim aziz dostum değil ,benden elli lira alacağı var.

Bana göre

Patlıcan ve saire

Yazan :
Hamdi VAROĞLU

Gerçi Arnavudun fasulye hikâyesindeki gibi, isim ve kıyafet değiştirip karşımıza hep o çıkar, ama doğrusunu isterseniz, mevsiminde, bir kerecik olsun senasını etmeğe değecek kadar nefis şeydir.

Dalkavukluğunu ediyorum sanmayın. Üzerine söylenmiş fıkralariyle edebiyat tarihimizde bile yer alan patlıcan, dalkavukluğa ihtiyaç duymıyacak kadar mevkiini sağlamış bir varlıktır. İnce uzunu, narin yapılı, düdük sesli bir harem ağasını; kalını, takkeci kalıbı enseli, paytak yürüyüşlü bir imamı hatırlatır ama, o kara cübbenin altında ne cevherler saklıdır. Hele bostan patlıcanı! Zerzevatcı dükkânlarının baş köşesine kurulup oturuşunda, başında ibikli yeşil kavuğu, sırtında pırıl pırıl, gıcır gıcır siyah kaftanı, ayağında yayılmış çakşıriyle, onda bir reisülküttab efendi azameti vardır.

Patlıcan, her kıyafeti kendisine yakıştırmasını bilen, her mevkii doldurabilen, meclisi-ârâ, hoş sohbet, gün görmüş kişi zadelere benzer. İmam bayıldı tabağında boylu boyunca yatarken ne kadar halâvetli ise, bir bakır sahanda ufacık bir köşe işgal eden oturtma kıyafetine girdiği zaman da o kadar asil bir tevazuu; külde pişip ezildikten, tavaya girip kızardıktan sonra, muti ve mütevekkil, kendini bir bırakışı vardır, değme kibarda bulunmaz. Baksanıza kendisini hünkâra beğendirmek için bile hiç bir külfete katlanmağa lüzum görmemiş, ezilip büzülmüş, bir tabağa serilmiş, huzura öyle çıkmış. Öteki zerzevatların hiç birisi, onun kadar yaradılıştan asil değildir. Sade yağdan zeytin yağına kadar, külden kömüre kadar, sirkeden şekere kadar her madde ile uyuşur, her soktuğunuz kalıbın şeklini alır, turşu dersiniz olur, reçel dersiniz olur, uysal, alçak gönüllü, yumuşak başlı bir nesnedir. Yemeklerine konulan isimler bile ona ne kadar yakışır! Cübbesinin etekleri iki yana açılmış, kavuğu bir tarafa devrilmiş bir imamın fotoğrafını çekseniz, alınacak netice, muhakkak ki, bir imam bayıldı tabağının manzarasından farklı olmaz.

— Bu tablonun ressamı bu gidişle Pikasso olacak..
— Zavallıyı bari şimdiden tedavi etseler!

«Patlıcansız tarafından bir satır!» dediğinizi işitir gibi oluyorum. Hakkınız var. Müşarünileyh çenemi ve başımızı fazlaca yordu.

Alaturka yemek isimlerini düşünüyordum da, bu arada, imam bayıldı, patlıcanı aklıma getirdi. Yemek isimlerini hiç merak ettiniz mi? diye soracaktım. Öyle ya, hani balık isimleri için «kim inmiş denizin dibine de, koymuş bu adları?» diye bir tekerleme vardır. Onun gibi, yemek isimlerini de kimin koyduğunu ben pek merak ederim.

Meselâ, keşkülü fıkara, oldum olası sinirime dokunan bir isimdir. Bana öyle gelir ki, badem sübyesiyle yapılan, dünyanın masrafını yutan, içi dışı en nefis kuru yemişlerden ibaret bu güzelim tatlıya bu ismi koyan, pek bayağı zevkli bir adammış. Hele bir türkçeleştirin, alacağı şekle bakın, mideniz bulanmazsa ben bir şey bilmiyorum. «Keşkülü fıkara» yani «dilenci çanağı». Öğürtü duymak için, kaşığınızı daldırmağa bile hacet yok.

Kadın buduna ne buyurulur? Etrafındaki salkım saçak yumurtalariyle, lömbür lömbür vücudiyle kadın budu, bu ismi koyan densizin, ya kadının ne olduğunu, ya ömründe but görmediğini isbat ediyor. Kadın göbeği tatlısına bu ismi yakıştıran da, pek gözü dönmüş bir boğazına düşkün olsa gerektir. Gözümün önüne, tatlının ağdasını sakalının tellerinden akıta akıta, sahici kadın yiyormuş gibi kadın göbeği sümüren bir obur geliyor.

Buna mukabil, meselâ kadın parmağı tatlısını, ince belli, badem gözlü, fidan boylu, fil dişi parmaklı bir çerkez cariyenin icad edip isimlendirdiğine inanmak istiyorum. Mecazî değil hakikî mânasiyle kadın parmağı ismini, bana hep hanım elinin narin çiçeklerini hatırlatan o tatlıya, ancak sedef tırnaklı, şeffaf tenli bir kadın elinin zarif sahibi takmış olabilir.

Kalye, mutlaka bir Bolulu aşçının bulduğu isimdir. Bir de asîdedeki zarif âhenge bakın. Biri balye kadar hantal, öbürü kaside kadar şiir!

Pelte ile elmasiye arasında da ben bu farkı bulurum. İkisi birbirine pek yakındır ama, isimler arasında dağ kadar fark var. Biri, gevşekliğin, lâpacılığın timsali; öteki, pırıl pırıl yanan bir mücevheri göz önüne getiriyor.

Ama, ne yazık ki, tıpkı insanlarda olduğu gibi, yemeklerde de isimle bahtın hiç münasebeti yok. İsmi koyan âhu gözlü, tığ endamlı, şelâle saçlı bir güzel de olsa; kilise direği enseli, pos bıyıklı, yağ kokulu bir tosun ağa da olsa, netice değişmiyor. Hele yedi eylülden bu tarafa, kalye, musakka, plâki, lâpa nev'inden yemek isimlerine rağbet gittikçe artmakta...

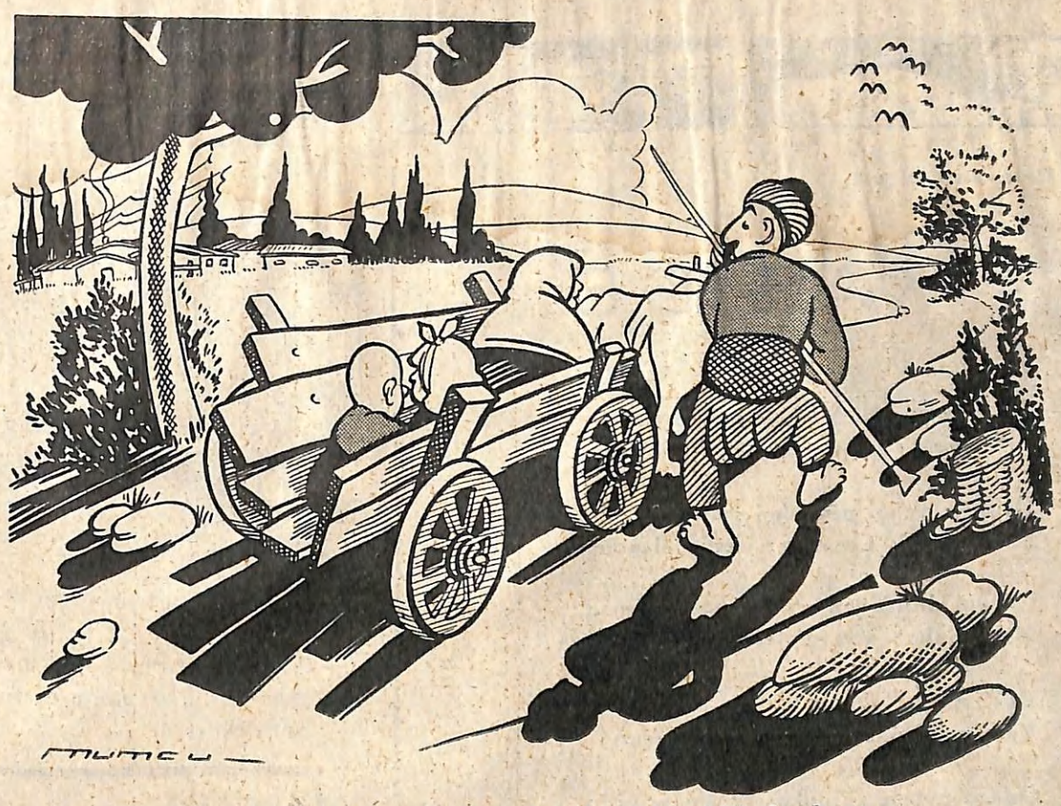

— *Garı, partilerin silâhı olduk, her çıkan bizi ele alıyor.*
— *Patlamaz tüfeği buldular, kurcalasınlar bakalım!*

Çömezin Röportajları:

114

Ne tutmak Lâzımdır?

Çizen: RAMİZ

— Sızdırmak için ne lâzımdır?
— Bir yağlı kuyruk tutmak lâzımdır!

— Memleketi bu halden kurtarmak için ne lâzımdır?
— Mesullerin yakasını tutmak lâzımdır!

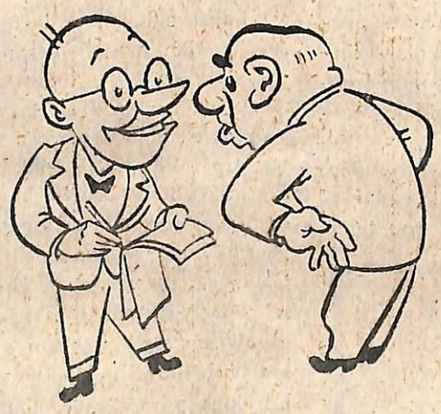

— Yerini muhafaza etmek için ne lâzımdır?
— Bir iki dalkavuk tutmak lâzımdır!

— Mevki sahibi olmak için ne lâzmdır?
— Bir iki bakan tutmak lâzımdır!

— Dilimizi düzeltmek için ne lâzımdır?
— Dilimizi tutmak lâzımdır!

— Modern hayat için ne lâzımdır?
— Metres tutmak lâzımdır!

— Gazeteci olabilmek için ne lâzımdır?
— Caddeyi tutmak lâzımdır!

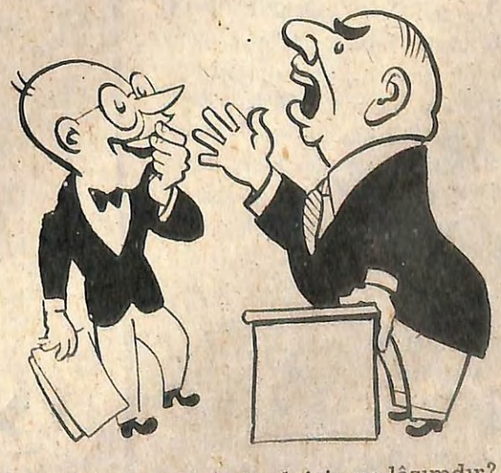

— Partici olmak için ne lâzımdır?
— Kafa tutmak lâzımdır!

Hikâye

Papazın pilâvı

Yazan

HAVA

Günahkâr kadın dudaklarından dökülen fısıltılarla dolu daracık günah çıkartma hücresi, Papaz Zarifyan efendide, artık nefsemmâre ile mücadele takati bırakmamıştı. Hele son günlerde, zangocun karısı Mannik'in, günah çıkartma ziyaretlerini haftada üç defaya bindirmesi, biçare adamın bütün iradesini elinden alıyor, bu sık sık gelip gitmelerin altında bir bit yeniği bulunduğuna onda hiç şüphe bırakmıyordu.

Mannik, bakışları çapkın manalarla dolu, lepiska saçlarında parlak dalgalar dolaşan, fındık kurdu gibi bir tazeydi. İlk günah çıkartmağa geldiği gün, işveli hareketleri, kırıta kırıta konuşmaları, süzgün bakışlariyle papazı baştan çıkararak asıl büyük günahı işlemişti.

Hoş, bu baştan çıkış karşılıklı olmuştu. Genç papaz, Mannik'in karşısında renkten renge girerken, o da, Zarifyan'ın kömür karası gözlerindeki parıltının cazibesine kapılmış, bu davudî sesli, iri kemikli, pehlivan yapılı papaza günahkâr hislerle bakmaktan kendini alamamıştı.

O günden sonra, Mannik, bazan günaşırı, bazan üç günde bir, günah çıkartmak için kiliseye devam etmeğe başladı. Gözlerini yere indirerek, sesini hafifleterek, ezile büzüle: «Papaz efendi, dün gece bir urya görmüşüm; uryamda kocama hent dedi isem, çok büyük günahtır acap?» nev'inden uydurma günahlar sayıp dökmesi papazı yakmağa başlıyan sevda ateşini, gitgide alevlendiriyordu.

Günler geçtikçe, Mannik'le papaz efendi arasındaki, ahbaplık artıyor, günah çıkartma seansları uzayordu. Mannik, uydurma günahlarını, derece derece dekolte hale getirmiş, anlatırken yüzünü daha fazla kızartacak, daha fazla kırılıp dökülerek daha şirin gözükmesini sağlayacak neviden günahlar tertibine girişmişti. Nihayet, günün birinde, utancından kıpkırmızı kesilerek, yüzünü eliyle örtüp anlattığı bir günah, genç papazı zıvanadan çıkardı. Mannik, papazı rüyasında gördüğünü itiraf etmişti. Bulundukları yer kilise içi olmasaydı, Zarifyan bu yalan günahı, hemen oracıkta hakikî günaha çevirmekte asla tereddüt etmiyecekti.

Genç kadının itirafı, apaçık ilânı aşktı. Papaz fırsatı kaçırmadı, uzun zamandanberi devam eden günah çıkartma komedisine, kendi sevdasını itiraf etmek suretiyle nihayet verdi. Artık, fırsat kollayıp buluşmaktan, karşılıklı mahrumiyet ateşini söndürmekten, birbirlerini doya doya görmekten başka yapılacak iş kalmamıştı.

Zangocu bir gün evden uzaklaştırmağa karar verdiler. Bir de parola tertip ettiler. Mannik çok güzel yemek pişirirdi. Hele bir domatesli pilâv yapardı, insan âdeta parmaklarını yerdi. O gün zangocun evde olmadığını, Mannik, papaza «pilâv pişirdim» parolasiyle bildirecekti.

Bu fırsat, bir hafta çıkmadı. Zangoç, genç papazla karısı arasındaki sıkı fıkı ahbaplığı sezinlemiş gibi haller takınıyordu. Kilisede papazın peşinden ayrılmıyor, evde karısını yalnız bırakmıyordu. Sonra bir sabah, kendiliğinden, o gün patrikhanede bir işi olduğunu, onu takip etmeğe gideceğini, akşama kadar gelemiyeceğini haber verdi, erkenden evden çıktı.

Mannik hemen kolları sıvadı, mutfağa girdi, meşhur pilâvını pişirdi, bir de nefis pilâki yaptı, ziyafeti hazırladı. Aynı zamanda, bir pusula yazdı, kapının önünden geçen yabancı bir küfeci çocuğa verip papaza yolladı. «Ağzınıza lâyik bir plaf etmişim, buyurun» diyor, parolayı veriyordu.

Genç papaz, cüppesinin etekleri zil çalarak koşa koşa geldi. Pilâki ile pilâvı gövdeye indirdiler, fakat sevda kitabının daha ilk yaprağını çevirecekleri sırada kapı güm güm vuruldu. Zangoç gelmişti. Zarifyan efendi, cübbesini zor topladı, mutfak kapısından sıvıştı.

Aradan birkaç gün geçti. Bir sabah, Mannik'ten ikinci bir davet daha geldi. Papaz, birinci seferdekinden daha heyecanlı bir halde, koşup gitti. Fakat, o gün de, sevda faslını, daha başlarken yarıda bırakmağa mecbur oldular; tıpkı ilk günkü gibi, kapı küt küt çalınmış, zangoç, hiç ummadıkları bir anda çıka gelmişti. Bu hal, böylece devam etti. Zangoç, hiç renk vermiyor, karısiyle papaz arasındaki münasebeti bilmiyormuş gibi davranıyor, fakat besbelli, bütün hareketlerini kılı kırk yararcasına kollayor, âdeta dakikaları hesap ediyor, tam zamanında sokak kapısına dayanıyordu.

Bu işin sonu gelmiyeceğini papaz da, Mannik de anlamışlardı. İşin asıl fenası, genç papaz, bu kadar iblisce bir takibin, ancak karı koca arasında bir danışıklı döğüş olabileceğine hükmetmişti. Hele pilâv faslı, bu maskaralığa tuz biber ekiyordu. Düşünüp taşındı. Böyle giderse, günün birinde, yakayı sahiden ele vermesi ihtimali olduğunu, bu sevdadan vaz geçmenin daha muvafık olacağını anladı.

Son buluşmadan üç gün sonra, Mannik, yine bir sabah erkenden kiliseye damladı. Günah çıkartma yerinde papazın karşısına geçti, yavaş sesle, parolayı verdi.

— Ağzınıza layık bir pılaf etmişim. Buyurun...

Zarifyan efendi, artık kendini tutamadı:

— Eyi halt etmişsin, dedi. Ettiğin pılafı afiyetle kendin ye.. Papaz her gün pılaf yemez...

AYA SEYAHAT !

FIKRALAR

ALIŞKANLIK

Meşhur fizikçi Salih Murat Uzdileğe trende rastladığı arkadaşı hayretle:

— Ne oldu! Canın bir şeye sıkıldı galiba? diye sordu.

Salih Murat:

— Sorma, birader, dedi. Bugün tramvayda cüzdanımı çarptırdım...

— Yok canım! Vah vah! Peki, cebine bir elin girdiğini nasıl hissetmedin?

Salih Murat içini çekti:

— Hissettim, azizim, ettim amma, ne bileyim ben: Karımın eli sandım.

SÖZ VE LÂF

Muzaffer İlkar pazar akşamını bir arkadaşile Boğazdaki bir içki âleminde geçirmişti, Ertesi gün arkadaşını görünce sordu:

— Nasıl? Karın dün gece eve geç geldin diye birşey söyledi mi?

Arkadaşı cevap verdi:

— Hayır. İki saat bağırdı amma, hiç birşey söylemedi.

GÜNÜNE GÖRE

Telefon çalıyordu. Kadın açtı. Öbür taraftaki ses:

— Merhaba, Leylâcığım! dedi. Nasılsın bakalım?

Kadın cevap verdi:

— Benim adım Leylâ değil, Neclâ!

Karşıdaki adam şaşırmıştı:

— Affedersiniz, dedi. Bu-

GEÇMİŞ OLSUN!

Diş hekimi Suat Gürel, hastası Evliyazade Nureddin'i muayene etmeden evvel:

— Tavsiyemi tuttunuz mu? diye sordu. Geceleri pencere açık yatın, demiştim .

Evliyazade cevap verdi:

— Evet, doktor bey. Tavsiyenizi tuttum.

— O halde diş ağrınızdan eser kalmamıştır!

— Onu bilmem amma, evde kıymetli eşyadan eser kalmadı.

BESBELLİ

Cihat Baban, talim ve terbiyeden Şükrü Kurgan'ı görmeye gitmişti. Kapıyı açan hizmetçiye:

—Beyefendi beni bekliyor mu acaba? diye sordu.

Hizmetçi kız:

— Bekliyordu, dedi.

— Ne biliyorsun?

— Ancak akşama geleceğini söyliyerek erkenden çıkıp gitti de ondan.

HUSUSİYET

Nurullah Ataç kekemeliğini hiç bir zaman kusur saymaz. geçen gün Raşit Rıza ile konuşurken:

— Herkesin b-b-b-bir hususiyeti v-v-vardır, diyordu. B-B-Bu da b-b-benim hususiyetim. M-M-Meselâ s-s-sen b-belki çayı elinle k-k-karıştırıyorsun: değil mi?

Raşid Rıza hayretle:

— Evet, dedi. Tabiî. Bunde ne var?

— Ne var olur mu! Herkes k-k-kaşıkla k-k-karıştırır!

AKIL

İhtiyar kadın torununa nasihat ediyordu.

— Elli sene evvel kızlar bugün sizin yaptıklarınızı akıllarından geçirmezlerdi.

Asrî kız hemen cevap verdi:

— Yoksa akıllarından geçirseler onlar da hemen yaparlardı, değil mi haminneciğim?

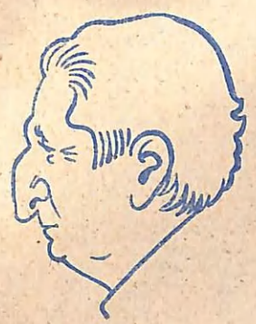

KİN

Avukat İrfan Emin kendisine müracaat eden kadını uzun uzun dinledikten sonra:

— Peki amma, diye sordu. Madem ki siz de kocanızdan memnun değilsiniz. O halde niçin boşanmaya razı olmuyorsunuz?

Kadın hayretle haykırdı:

— A! Ne iyi şey maşallah! Boşanayım da onu mesut edeyim, öyle mi? Dünyada razı olmam!

SERAP

Büyükdere'deki bir eğlence âleminden dönüyorlardı. Netameli Maslak yolunda otomobilleri bozuldu. Tamire imkân yok. Gökte mehtap var. Yürümeye karar verdiler.

Çakır keyiftiler ve dört kişiydiler. Bir müddet gittikten sonra Asaf Hâlet Çelebi:

— Şehre yaklaşıyoruz, dedi.

— Nereden anladın? diye sordular.

Etrafı çift görmeye başlıyan Asaf Hâlet Çelebi cevap verdi:

— Baksanıza! Karşımda bir alay insan görüyorum...

MIH!

Hamiyet Yüceses'in oturduğu dairenin bitişiğine yeni bir kiracı taşınmıştı. O gece duvarlara çakılan çivilerin sesleri sabaha kadar devam etti. Nihayet şafak sökmek üzereyken Hamiyet Yüceses, gözlerinden uyku akarak, yandaki dairenin kapısını çaldı.

Yeni kiracı, kabahatini anlamıştı:

— Çivi sesinden rahatsız mı oldunuz? diye sordu.

Hamiyet cevap verdi:

— Hayır, efendim. Yalnız, çivilerin öbür ucuna biz de resim asabilirmiyiz diye sormaya geldim...

KESKİN!

Udî Şerif İçli lokantaya girdi, pirzola ısmarladı.

Garson:

— Bir liralıktan mı olsun, bir buçuk liralıktan mı? diye sordu.

Şerif İçli hayret etti:

— İkisinin arasında ne fark var?

— Birile kör bıçak, diğerile keskin bıçak veriyoruz, efendim.

SAYI : 114

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden:
RAMİZ GÖKÇE
Basıldığı yer:
Cumhuriyet Matbaası - İstanbul

TOMBUL TEYZE

Sıska Dayı — Aman karıcığım, fazla şakırdatma, ev sahibi duyarsa duşumuz da var diye kirayı arttırır!

T. T. POSTASI

Ankara: Hüsnü Dimdik

S — Sayın Tombul Teyze hemşireciğim, Mekteplerin kayıtları başladı, bendeniz de mahdum kölenizi bir meslek mektebine yerleştirmek istiyorum; hangisini tavsiye edersiniz?

C — Mahdumunuz için meslek mektebi aramağa lüzum yok, kendilerine en asrî mektebi bulmuşsunuz. Onda şimdiden kölelik varken istikbalde hangi kapıya yanaşsa muvaffak olur!.